

Brüssel, 20. oktoober 2025
(OR. en)

14231/25

COAFR 277
CFSP/PESC 1497
COPS 515
DEVGEN 183
COHOM 153
COHAFA 83

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järelused Sudaani kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused Sudaani kohta, mille välisasjade nõukogu kiitis heaks oma 20. oktoobri 2025. aasta istungil.

Nõukogu järeldused Sudaani kohta

1. Euroopa Liit (EL) mõistab karmilt hukka Sudaanis jätkuva konflikti, mis on juba kolmandat aastat järjest põhjustanud tuhandete inimeste hukkumist ja tohutuid raskusi Sudaani rahvale ning kujutab endast tõsist ohtu stabiilsusele ja julgeolekule kogu piirkonnas laiemalt.
2. EL on äärmiselt mures Sudaani ühtsuse, territoriaalse terviklikkuse ja stabiilsuse pärast, mis on suures ohus, kuna poliitiline ja etniline killustatus süveneb. Olukorda halvendab veelgi paralleelsete valitsemisstruktuuride tekkimine, mille me teravalt hukka mõistame. Seetõttu kinnitab EL veel kord oma kindlat pühendumust Sudaani suveräänsusele, ühtsusele ja territoriaalsele terviklikkusele. EL mõistab hukka kõik Sudaani osadeks jaotamise katsed.
3. Sudaani ja naaberriike käsitlevate Pariisi ja Londoni konverentside kaaseesistujana on EL näidanud oma pühendumust, et toetada Sudaani rahvast ja aidata aktiivselt kaasa konflikti lahendamisele terviklikul viisil.
4. ELi nõudmised seoses suurema koostööga konflikti kõigi osapooltega on järgmised:
a) osaleda konstruktiivselt viivitamatu relvarahu üle peetavatel läbirääkimistel ning tõsiseltvõetavas ja kaasavas rahuvahendamise protsessis, mis viib vaenutegevuse püsiva lõpetamiseni; b) tagada humanitaarabile kiire, takistamatu ja püsiv juurdepääs ning tsiviilisikute kaitse kogu Sudaanis; c) tõsiseltvõetavad kohustused reaalselt kaasava, esindusliku ja sõltumatu tsiviilvalitsuse hõlbustamiseks; d) taastada Sudaanis õigusriik, aruandekohustus, rahvusvahelise õiguse, sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse austamine ja õigusemõistmine ning neid tugevdada.

5. EL teeb koostööd konflikti kõigi osapooltega, kui see on asjakohane eespool nimetatud eesmärkide saavutamiseks, pidades samal ajal silmas, et sellega ei seadustataks ühtegi valitsemisstruktuuri väljaspool kaasavat tsiviilisikute juhitud poliitilist üleminekut. EL suurendab kõnealust koostööd tingimusel, et ELi peamiste nõudmiste täitmisel tehakse veenvaid edusamme. EL jätkab aktiivset koostööd, sealhulgas kõrgeimal tasandil, selliste jõupingutuste vallas, mille eesmärk on lõpetada konflikt püsivalt. Seda tehes tegutseb EL üksmeelselt, edendades kaasavaid formaate ja tagades tegevuse täieliku koordineerimise asjaomaste sarnaselt meelestatud osalejatega. EL kasutab jätkuvalt kõiki tema käsutuses olevaid välispoliitika vahendeid, sealhulgas vajaduse korral sihipäraseid piiravaid meetmeid, ja võimalusel intensiivistab nende kasutamist, et saavutada kriisile rahumeelne lahendus.
6. Sudaani kriis seab ohtu valdkonnad, milles nii ELil kui ka Aafrikal on olulised strateegilised huvid, nagu võitlus terrorismi, ebaseadusliku rände ja inimkaubanduse vastu, piirkondliku stabiilsuse tagamine ja merendusjulgeoleku kaitsmine Punasel merel. EL on äärmiselt mures seoses ohuga konflikti mõju ülekandumiseks, eelkõige Aafrika Sarve piirkonda ja Sahelisse, ning selle mõju pärast Euroopasse suunduvatele ebaseaduslikele rändevoogudele.
7. EL rõhutab, et esmane vastutus konflikti lõpetamise eest lasub nii Sudaani relvajõudude (SAF) kui ka kiirreageerimisjõudude (RSF) juhtkonnal, samuti neil, kes neid otseselt ja kaudselt toetavad. EL kutsub konflikti kõiki osapooli tungivalt üles kaasavates relvarahuläbirääkimistes konstruktiivselt osalema ning rõhutab, et tingimata on vaja tõsiseltvõetavat ja kaasavat vahendusprotsessi, mis viib õiglase, tervikliku ja püsiva rahuni. Samuti kutsub EL tungivalt üles kõiki väliseid osalejaid, kes otse või kaudselt tarnivad sõdivatele pooltele relvi või annavad rahalist või muud laadi toetust, viivitamata lõpetama sellise toetamise ja järgima ÜRO relvaembargot.

8. EL jätkab tihedat koostööd partneritega koordineeritud piirkondlike ja rahvusvaheliste vahendamispüüdluste vallas, eelkõige seoses püüdlustega, mida juhivad Aafrika Liit (AL), ÜRO, Ida-Aafrika Arenguühendus (IGAD), Saudi Araabia ja Ameerika Ühendriigid. EL tervitab jõupingutusi, mida nelik (USA, Saudi Araabia, Egiptus ja Araabia Ühendemiraadid) tegi viimase avaldusega rahu ja julgeoleku taastamise kohta Sudaanis. ELi jõupingutusi säilitada kõigi osapooltega avatud suhtluskanalid ja toetada konflikti püsivat lõpetamist tõhustavad ka Aafrika Sarve piirkonda nimetatud ELi eriesindaja kaasamine, sealhulgas elutähtsa taristu kaitse algatusse, ning Sudaani tsiviilosalistega tehtava koostöö toetamine. ELi elutähtsa taristu kaitse algatus, mis tugineb liidu koostööle selle konflikti kõigi osapooltega, väljendab ELi aktiivset ja integreeritud lähenemisviisi konflikti vahendamisele ning selle eesmärk on käsitleda tsiviilelanike kaitsmise vajadust Sudaanis.
9. EL kordab, kui oluline on Sudaani juhitud kaasav ja läbipaistev poliitiline protsess, mille eesmärk on saavutada sõltumatu tsiviilvalitsus. On väga tähtis, et selle protsessiga tagataks naiste, noorte ja konfliktist eriti mõjutatud piirkondade tõrjutud kogukondadesse kuuluvate isikute täielik, võrdne ja sisuline osalemine. Ühtlasi rõhutab ja toetab EL kodanikuühiskonna keskset rolli, mis tagab, et igasugune poliitiline dialoog tõesti kajastab Sudaani rahva püüdlusi ja erinevaid seisukohti.
10. EL on sügavalt mures Sudaanis valitseva humanitaarkriisi ärevakstegeva süvenemise pärast, kuna sealne konflikt on põhjustanud maailma kõige rängema humanitaarkatastroofi ja tõukab seda jätkuvalt tagant, kusjuures mitmes riigi osas on leidnud kinnitust näljahäda esinemine. Eriti murettekitavad on teated tsiviilisikute vastu suunatud enneolematu ulatuses vägivalla ja rünnakute, sealhulgas seksuaalse ja soolise vägivalla kohta, ning tõsise mõju kohta, mida kõnealune konflikt avaldab naistele ja tütarlastele. EL kutsub kõiki osapooli tungivalt üles täitma rahvusvahelisest humanitaarõigusest ja inimõigustealasest õigusest tulenevaid kohustusi, kasutades kõiki võimalikke meetmeid tsiviilisikute ja tsiviilobjektide kaitsmiseks. EL püüab tugineda oma diplomaatilisele tegevusele ja teha partneritega koostööd, et edendada konkreetseid meetmeid tsiviilisikute ja tsiviiltaristu kaitsmiseks. EL tunnustab ühtlasi naaberriike abi eest, mida nad on osutanud konflikti ohvritele, kes otsivad kaitset väljaspool Sudaani piire.

11. EL on tunnistanud humanitaarruumi murettekitavale ahenemisele. Bürokratlilikud ja muud takistused piiravad jätkuvalt elupäästva abi jõudmist nendeni, kes seda kõige rohkem vajavad. Lisaks on Sudaanis vältav sõda muutunud abitöötajate jaoks üheks eluohtlikemaks kogu maailmas. EL kutsub konflikti kõiki osapooli tungivalt üles kõrvaldama viivitamata kõik humanitaarabi kohaletoimetamist takistavad tõkked ning tagama kohese, tingimusteta, turvalise ja takistamatu juurdepääsu humanitaarabile, lõpetama tahtliku takistustegevuse ja kaitsma tsiviilisikuid, sealhulgas humanitaartöötajaid, kooskõlas oma Jiddah' deklaratsioonis võetud kohustustega ja rahvusvahelise humanitaarõigusega. EL avaldab tunnustust julguse ja pühendumuse eest, mida on üles näidanud nii kohalikud kui ka rahvusvahelised humanitaartöötajad, sealhulgas vastastikuse abi rühmad, nagu Emergency Response Rooms (mis sai 2025. aasta ELi inimõiguste auhinna) ja vabatahtlike algatused, mis tuginevad suuresti naiste osalemistahtele, kusjuures nad annavad jätkuvalt elupäästvat abi äärmiselt keerulistes tingimustes.
12. EL on sügavalt mures rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse laialt levinud ja põhjalikult dokumenteeritud rikkumiste pärast kogu Sudaanis. EL mõistab kõik sellised hirmuteod ühemõtteliselt hukka, kusjuures paljusid neist on toime pandud süstemaatiliselt ja murettekitavas mastaabis ning need on avaldanud laastavat mõju tsiviilelanikkonnale, eelkõige naistele ja lastele ning haavatavas olukorras olevatele isikutele. EL tuletab meelde rahvusvahelisest humanitaarõigusest ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonist 2736 (2024) tulenevaid kohustusi ning nõuab, et RSF peataks Al-Fāshiri piiramise ja et kõik võitlejad, kes ohustavad tsiviilisikute turvalisust ja julgeolekut, taanduksid.
13. EL toonitab, et on hädavajalik tagada vastutuselevõtmine kõigi rahvusvahelise õiguse rikkumiste, sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse rikkumiste eest. Jätkuv karistamatus on kasvulavaks uutele hirmutegudele. Sudaani käsitleva sõltumatu rahvusvahelise teabekogumismissiooni aruandes leiti, et konflikti mõlemad pooled on pannud toime rahvusvahelise õiguse rikkumisi, mis kujutavad endast rahvusvahelisi kuritegusid, kusjuures RSF on pannud toime sõjakuritegusid ja inimsusvastaseid kuritegusid ning SAF on pannud toime rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse rikkumisi, mis kujutavad endast samuti sõjakuritegusid. EL on jätkuvalt pühendunud selliste rikkumiste dokumenteerimiseks ja uurimiseks tehtavate jõupingutuste toetamisele. EL mõistab hukka süstemaatilise tsenseerimise ja meediavabadust pärssiva tegevuse, mis seisneb inimõiguste kaitsjate, ajakirjanike ja meediatöötajate vahistamises, ründamises ja ähvardamises ning soodustab karistamatust ja väärinfo laialdast levikut.

14. Sellega seoses EL tunnistab ja toetab kindlalt hädavajalikku rolli, mida etendavad kodanikuühiskonna osalejad, inimõiguste organisatsioonid ja vastutusmehhanismid, sealhulgas Sudaani käsitlev sõltumatu rahvusvaheline teabekogumissmissioon, ÜRO määratud inimõiguste ekspert Sudaanis, ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Sudaani büroo, Rahvusvaheline Kriminaalkohus ning inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika komisjoni volitatud ühine teabekogumissmissioon. EL toetab jätkuvalt Rahvusvahelise Kriminaalkohtu volituste ja relvaembargo laiendamist kogu riigile. EL kutsub kõiki osapooli üles tegema nende üksustega täielikku koostööd. Samuti tuleks tagada vastutuselevõtmine diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni rikkumise eest (näiteks diplomaatiliste esinduste ja diplomaatide eluasemete süstemaatiline rüüstamine).
15. Käimasolevale konfliktile reageerimisel on EL suurendanud oma humanitaaralaseid jõupingutusi ning jätkab vajaduspõhise ja põhimõtetele vastava erakorralise elupäästva toetuse andmist, et tagada kohene abi ja kaitse kõige haavatavamatele elanikkonnarühmadele, olenemata nende asukohast. See hõlmab reageerimist riigis tekkinud raskele toiduga kindlustatuse ja toitumiskriisile ning humanitaarabi andmist põhiteenuste tagamiseks. EL toetab ka neid, kes on põgenenud naaberriikidesse, ja nende vastuvõtjaid.
16. EL on jätkuvalt pühendunud Sudaani elanikkonna vastupanuvõime toetamisele, arvestades humanitaarabi, arengu ja rahu vahelist seost. EL on valmis aitama taastada esmased sotsiaalteenused kogu Sudaanis niipea, kui poliitilised tingimused seda võimaldavad, ning toetama Sudaani põgenike ja pagulaste turvalist, väärikat ja vabatahtlikku tagasipöördumist. Sudaani majanduse taastumine pikas perspektiivis sõltub rahukokkuleppest ja tsiviilisikute juhitud üleminekuvalitsuse loomisest, samuti ulatuslikest makromajanduslikest reformidest, võlakergendusest, juurdepääsust rahastusele ja kestlikest välisinvesteeringutest, mis kõik on tihedalt seotud tugevapõhjalise, esindusliku ja kaasava poliitilise protsessi loomisega, vastutuse tagamisega ja õigusriigi tugevdamisega.
17. EL tunnistab Sudaani rahva võõrandamatut õigust vabadusele, rahule ja õiglusele ning kordab oma kindlat pühendumust Sudaani toetamisele tema püüdlustes säilitada riigi ühtsus ja territoriaalne terviklikkus ning saavutada püsiv stabiilsus, demokraatia ja heaolu.